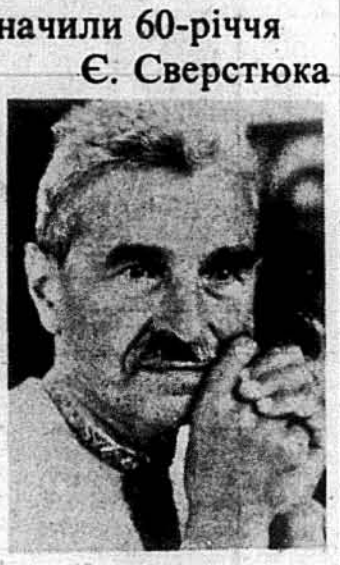
SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. | JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 4, 1989 | CENTS 25 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го СІЧНЯ 1989 | Ч. 1. | РІК XCVI.

В Ню Йорку відзначили 60-річчя Є. Сверстюка

Ню Йорк (О. Кузьмович) — В неділю, 18-го грудня 1988 року, в приміщеннях Українського Інституту Америки, українська громада Ню Йорку відзначила 60-річчя з дня народин поета і літературознавця Євгена Сверстюка.

С. Сверстюк

Вшанування цієї одної з найбільш визначних постатей сучасної України підготовили пластунки із куренів „Верховинки", які, як це відмічено того вечора, вже 10 років влаштовують імпрези для відзначення українських дисидентів та поетів України.

Вечір відкрила пл.сен. Ніна Самокіш, яка, згадавши цю традицію „Верховинок", закликала присутніх щоб привітали Є. Сверстюка з його днем народин привітом, „пластовим шампанським" без алькоголю і китицею барвистих квітів, які пишалися на підвищенні із виписаними словами „Многая літа". Це „Многая літа" заспівали учасники імпрези так грімко, що хіба мусів його почути Є. Сверстюк аж у Києві на Подолі.

Присутнім був на залі син поета Андрій, який привіз переданий батьком нічччю привіт для своїх друзів в Ню Йорку. Привіт цей заслухали на стрічці присутні, але тому, що передача не була добра, Надія Світлична перечитала повністю текст, який розпочинається словами: „Мені хотілось би обмінятися усмішкою і потиском рук. Мені радість почути слова по обох сторонах океану — моїх рідних..."

Далі ідуть глибокі міркування, цієї людини, що гордо несе свій особистий хрест, свою релігійність і свої незмінні переконання. В повній тиші та з душевним зворушенням слухали присутні призначеного для них привітання, коли власне кажучи це вони зібралися, щоб вітати Є. Сверстюка із його круглим днем народин.

„Кожна епох має свої проблеми — сказав Є. Сверстюк у своєму слові до нас. Нам випала добра доля рятувати від забуття старі цінності. Звичайно, кожному хотілось би бути колосом на рідній, радісній і соняшній ниві, а не колоском, який то затоптують, то стинають, а він калічений залишається серед поодиноких, що уціліли... Навіть на ювілеї від минулого не заховаєшся. Бо то — твоє життя, твій індивідуалізований образ історії народу. Звичайно, кожна епоха має свої проблеми. Але ще не було епохи, яка б так культивувала дешеві замінники, замість людських цінностей.

Помимо цих сумних думок Є. Сверстюк радіє, що його 60-річчя відзначують в Ню Йорку і тому закінчує своє привітання щирими теплими словами: „Мені випала радість відчути єдиний народ по оба боки океану і побачити його шляхетне лице. Хочу вдячно схилити голову перед відомими і невідомими людьми, які слухали і читали мої виступи ще від 60-их років. Перед тими очима, що читали з тривогою і надією. Перед авдиторією, в якій падало кожне слово, як крапля води і чути було відлуння. Дякую вам, що ми в світі зустрілися, рідні мої зі світів невідомих. Я вас не бачив і не побачу, але ви часто в моєму домі. Кланяюсь вам за ваш звичай. Ось ми і зібрались. Будьте знайомі в тісній, самітній, моїй хатині".

Щоб більше відчувати інтимну атмосферу гостини у Є. Сверстюка, присутні на вечорі сиділи при столах, а „Верховинки" гостили кавою та перекускою. На жаль, ключева частина вечора, а саме спомини найкращих друзів Є. Сверстюак, Гриця Герчака і його дружини Людмили, не відбулася, тому що вони не отримали дозволу на приїзд з Канади до Ню Йорку.

З коротким словом виступив Микола Руденко, який заявив, що Є. Сверстюк належить не тільки до видатних письменників але й до видатних людей, передових у цій новій групі інтеліґенції, що тепер народжується в Україні.

Н. Самокіш відчитала

(Закінчення на стор. 3)

МАЮТЬ ТРУДНОЩІ З ПАМ'ЯТНИКОМ ЖЕРТВАМ СТАЛІНІЗМУ

Москва. — Як уже повідомлялось, в СССР створилася незалежна громадська організація „Меморіял", метою якої є побудувати в різних республіках пам'ятник жертвам сталінського терору і створити центр історичної пам'яти з музеєм архівом, дослідним центром і бібліотекою. Для цієї мети вже зібрали 50,000 карбованців.

Не зважаючи на те, що Михаїл Ґорбачов на червневій партійній конференції підтримав ідею побудови пам'ятника, пляни цієї організації постійно натрапляють на сильний опір з боку місцевих органів влади, які намагаються обмежити маштаби проєкту й підірвати позиції організації „Меморіял". З цією метою міністер культури СССР Віталій Захаров опублікував інформацію, що міністерство культури оголошує конкурс на проєкт пам'ятника жертвам сталінських репресій і що спонзорами пам'ятника будуть спілка архітектів, Спілка художників, московський совєт та інші офіційні організації. Таким чином незалежні організації, в тому числі й „Меморіял", позбавлені права висувати свої кандидатури на З'їзд народних депутатів, вибори до якого відбудуться в березні наступного року. 750 депутатів будуть обрані „громадськими організаціями", котрих влада вважає „благонадійними".

Поет Євгеній Євтушенко розповів кореспондентам, що телефонував до міністра культури В. Захарова аби пояснити мету „Меморіялу" і домовитися про зустріч між представниками міністерства й „Меморіялу" для узгодження деяких питань. Міністер ніби погодився, а на другий день газета „Совєтская культура" опублікувала інформацію, з якої випливає, що „Меморіял" не має жадного відношення до спорудження пам'ятника, крім того питання зводиться до спорудження лише в Москві одного-єдиного пам'ятника, а про музей і мови нема.

„Меморіял" вживає заходів, щоб провести своїх кандидатів через офіційні організації, які симпатизують з ним, наприклад, Академію Наук та деякі творчі спілки.

Інститут всесвітньої економіки і міжнародних відносин висунув кандидатуру академіка А. Сахарова, який також є членом ради „Меморіялу".

Білоруський письменник Алєсь Адамовіч заявив, що він від самого початку знав що Захаров обмане. Адамовіч відзначив, що дебати навколо пам'ятника важливі не тільки в Москві, вони незмірно важливіші для провінційних міст, але, як відомо, ґорбачовська лібералізація призвела до деякого послаблення лише в столиці а на периферії КҐБ й міліція жорстоко переслідують неформальні групи. За словами Адамовіча, один з партійних керівників Мінська на зустрічі з місцевими робітниками заявив, що Народний фронт домагається відділення від СССР, а „мільйонери", які очолюють Народний фронт, хочуть „придбати власні фабрики, щоб експлуатувати народ".

В Алма-Аті предстивників місцевих неформальних організацій викликали до ЦК партії Казахстану і заявили, що роботу, яку ці організації збираються виконувати, вже давно виконують працівники совєтської прокуратури і КҐБ.

В Томську віднайдено братські могили розстріляних совєтських громадян у

(Закінчення на стор. 3)

Вийшла праця про українців в Канаді під час війни

Торонто. — Участь українців Канади у воєнних діях під час Другої світової війни та характерні для того часу політичні розбіжності сталися темою обширної історичної студії д-ра Томи Приймака, співпрацівника Катедри Українознавчих Студій при Торонтонському університеті. Онтарійське Історичне багатокультурне товариство при допомозі Канадсько-Української Дослідної Фундації видало цю нову книжку д-ра Т. Приймака п.н. „Кленовий лист і тризуб".

Приблизно 35,000 до 40.000 канадців українського походження взяли участь у воєнних діях Канади в 1939-45 роках. Всі вони були добровольцями сухопутніх морських та повітряних сил Канади, підтримували кампанії збирання облігацій „Всі канадці" та „Бони перемоги" і брали участь у всіх головних політичних спорах того часу.

Під час війни українці Канади були виразно поділені на два протилежні табори: анти-комуністичну більшість, яка в 1940 році створила Комітет Українців Канади (КУК), та про-комуністичну меншість, яка постійно підтримувала лінію Москви. Політичні позиції перед і під час війни, бої за Гонг Конґ, висадка в Дієппі, контроверсійний плебісцит у справі обов'язкової військової служби, вторгнення в Европу в 1943-45 роках, українське питання в Об'єднаних Націях і проблема переміщених осіб (ДіПі) після 1945 року, все це докладно розглядається в надзвичайно сумлінно опрацьованій книжці д-ра Приймака.

Книжка д-ра Приймака „Кленовий лист і тризуб" є побудована на матеріялах зібраних через інтерв'ю, проведені з канадськими ветеранами та колишніми діячами української спільноти в Канаді, на численних ново-відкритих архівних матеріялах, газетних статтях та інших публікаціях того часу. Цю багатоілюстровану рідкісними й досі ще не публікованими знімками книжку можна набути від: Multicultural Historical Society of Ontario, 43 Queens Park Cr. East, Toronto, M5S 2C3 Canada

Працівники на Союзівці матимуть нові помешкання

Джерзі Сити, Н. Дж. — Тепер, у спокійному зимовому сезоні, на Союзівці відбуваються великі та важливі перебудови.

Володимир Квас наглядає над конструкцією нової будівлі.

Одна із них, яка проходить під швидким оком колишнього управителя і головного радного Володимира Кваса — це цілковита зміна будинку відомого під назвою „Ясіня", де досі проживали члени літньої обслуги Союзівки. Тепер „Ясіня" переробляється на сім нових кімнат з повним комфортом, охолодженням влітку та всіми іншими вигодами, і вони будуть призначені для гостей та здається стануть найкращими на Союзівці. Перебудова і влаштування кімнат мають бути закінчені до 31-го травня 1989 року, так, що з початком літнього сезону вони вже будуть готові до винайму.

Рівночасно із цими працями у повному розгарі іде побудова зовсім нового будинку, що положений за „Ужгородом" в напрямі водопадів. Ця будівля, з приміщенням на 60 осіб, буде мати два поверхи. На першому буде місце для 24-ох хлопців та побіч того дві малі кімнати в яких можуть жити по дві особи. На другому поверсі будуть кімнати з призначенням по чотири особи — разом для 30 дівчат.

Ця нова будівля призначена тільки для робітників і обслуги Союзівки, що складається із молодих студентів, звичайно заанґажованих на повний літній сезон. Помимо того, однак будівля матиме повне огрівання, щоб була придатна і зимою При тому, розуміється є всі вигоди. Будівля буде мати дуже стійкий характер, бо на це призначені цементові бльоки. Проєкт її, як і проєкт перебудови „Ясіня" виконав відомий український архітект інж. Ярослав Січинський, який тепер постійно живе у Кергонксоні та слідкує за поступом робіт. Новий будинок має бути, як і перерібка, готовий до 31-го травня 1989 року. Слід пригадати, що на будову приміщення для працівників Союзівки Головний Уряд Українського Народного Союзу призначив суму 700,000 дол.

СССР запицяється до еміґрантів

Москва. — Як повідомляє московський кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Дейвид Ремнік, „Совєтський Союз почав кампанію, розраховану на те, щоб поліпшити відносини з тисячами людей, які покинули країну, і полегшити еміґрантам та чужинцям одержання совєтських віз".

У середу, 28-го грудня, в СССР була опублікована промова міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе, в якій говориться, що з еміґрантів слід зняти тавро „клясових ворогів". Е. Шеварднадзе критикував совєтських консульських працівників за кордоном, які, за його словами, не зовсім „гуманно" поводяться з еміґрантами і громадянами СССР, що проживають за кордоном.

У середу в „Літературной Ґазєте" була надрукована стаття з закликом припинити „громадянську війну" між Совєтським Союзом і людьми, які виїхали з країни. „Настав час вступити в диспути, але з терпимістю і без ворожости", — говориться у статті.

Д. Ремнік нагадує американському читачеві, що в результаті еміґрації СССР втратив „багато своїх кращих умів". „Найвидатніший поет — нобелівський лавреат Йосиф Бродський живе у Ню Йорку, — пише Ремнік. — Найвідоміший театральний режисер — Юрій Любімов в Ізраїлі. Список художників і вчених які залишили країну з політичних, творчих, економічних або особистих причин, майже безконечний". Американський журналіст називає такі імена як Васілій Аксьонов, Александер Солженіцин і Жорес Медвєдєв.

Ремник пише, що коли десять відомих еміґрантів опублікували торік листа з вимогою вивести совєтські війська з Афганістану і звільнити всіх політв'язнів, на них накинулися навіть такі ліберальні діячі, як редактор „Московскіх Новостєй" Єгор Яковлєв, який заявив, що вони „стали на сторону контрреволюції". Однак в останні місяці, продовжує автор, в „Московскіх Новостях" і багатьох інших виданнях причини, які привели людей до еміґрації, стали трактуватися „більш аналітично і співчутливо". На думку Ремніка, промова Шеварднадзе і стаття в „Літературной Ґазєте" „означають конкретне зрушення щодо еміґрантів".

У своєму виступі Шеварднадзе різко критикував совєтських консульських працівників за те, як вони ставляться до видачі віз, пашпортів, реєстрації шлюбів з чужинцями і возз'єднання родин. Він заявив, що назріла необхідність „гуманізації консульської служби як з точки зору зміцнення її першоклясними кадрами, так і з точки зору уважности до головного об'єкту її функцій".

Як заявив на пресовій конференції речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов, Шеварднадзе також сказав, що багато з тих, кого раніше клясифікували „як клясових ворогів, нині роблять для нашої країни багато доброго. Консульські відділи повинні розширити коло співвітчизників, які наново відкривають свою батьківщину".

Шеварднадзе також повідомив, що прийняті заходи, які полегшують чужинецьким промисловцям в'їзд в СССР і виїзд з країни.

В АМЕРИЦІ

В ОСТАННІХ ДНЯХ минулого року, в четвер, 29-го грудня, спеціяльна федеральна місія, створена окремим законом Конґресу для розглянення справи потреби і ефективности існуючих військових баз в ЗСА, представила для одобрення Конґресу свої рекомендації та пропозиції. Нею запропонований плян рекомендує закриття 86 військових баз, як також частинного закриття п'ятьох інших щоби заощадити державі в продовж двадцяти років 5.6 біл. дол. Припускають, що секретар Департаменту оборони Френк Калуччі одобрить запропоновані рекомендації, які тоді стануть актуальними, хіба що Конґрес відкине в цілості поданий плян. Предсідник Комісії збройних сил конґресмен демократ з Висконсин Лес Аспен заявив на пресовій Конференції, що він не сподіється жадних перешкод зі сторони Конґресу і тоді ліквідація розпічнеться в 1990 році.

ПІСЛЯ ТОГО ЯК БРИТАНСЬКІ власті підтвердили, що причиною летунської аварії над Шотляндією американського літака компанії Пен Ем, в якій загинуло понад 270 осіб була плястична вибухова речовина, то самозрозумілим стало й те, що це був вчинок терористів. Коли кореспонденти засобів масової інформації поставили питання президентові Роналдові Реґенові та новообраному президентові Джорджові Бушові, як будуть покарані винуватці, то обидва однозгідно заявили, що коли будуть незаперечні докази хто є спричинником катастрофи, то їх притягнеться до відповідальности і покарається найсуворішим виміром в рамках закону.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО перевірок у своєму останньому звіті подало до відома, що Управління ветеранських справ через перестарілу дефініцію інвалідства не доплачує багатьом інвалідам належних їм грошей. Реаґуючи на цей звіт Управління ветеранських справ через свого речника заявило, що змінить дефініції і поширить кваліфікації ветеранів.

ПІСЛЯ 15-ЛІТНЬОГО ПРИМУСОВОГО довозу учнів до шкіл, щоби в той спосіб нібито запобігти расизмові в публічних школах Бостону, тепер закон замінено щоб рятувати ці ж школи від загибелі. Завдяки повицому плянові білі родини поголовно почали виїздити з міста і шкільна система почала розвалюватися на очах. В теперішньому новому пляні бостонської шкільної ради буде дозволено батькам вибирати для своїх дітей школи в близьких околицях, щоби не були наражені на далекі доїзди автобусами, як це було досі. В загальному виглядає, що цей новий шкільний плян буде одобрений всіма відповідними властями. Кінцевий успіх цього нового пляну все ж таки залишається за батьками шкільної дітвори.

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ СТЕЙТУ Юта, стейту в якому майже кожний аспект щоденного життя є домінований мормонським віровизнанням, статистика народжень обнижується з небувалою швидкістю. Місцеві демографи є занепокоєні таким явищем, бо Юта досі завжди мав найвищий рівень народжень. Ці ж самі демографи приписують це небувале явище двом важливим змінам в стейті: загальний упадок стейтової економіки, а з тим і виїзд багатьох родин в пошуках кращих заробітків, і приміненння мормонського віровизнання до новітніх змін, де одною з них є дозвіл на особисте і родинне контролювання народжень.

ОН БУДУТЬ ПРОСЛІДЖУВАТИ ВЖИВАННЯ ХЕМІЧНОЇ ЗБРОЇ

Вашінґтон. — Як повідомляють американські урядові чинники, державний секретар Джордж Шулц поставить на конференції 100 держав, що відбудеться в Парижі між 7-им і 11-им січня ц.р. пропозицію, щоб в майбутньому генеральний секретар Об'єднаних Націй мав повне право прослідкувати кожне підозріння, що якась держава вживає хемічну зброю.

Головною ціллю конференції в Парижі є саме підкреслити важливість женевського протоколу з 1925 року, яким заборонено вживати в цілому світі хемічну зброю.

В останньому місяці президент Роналд Реґен заявив в одній із своїх промов, що ЗСА не виключає можливости вжити військову силу, щоб знищити фабрику хемічної зброї, яка існує в Лівії. Як подала американська преса в останніх днях, американські урядові чинники мають підозріння, що у побудові цієї великої фабрики хемічної зброї допомогла Західня Німеччина, хоч вона це заперечує. Також представники Лівії, які будуть брати участь конференції у Парижі твердять, що фабрика побудована не для виготовлення хемічної зброї, а для фармацевтичних цілей.

Американські політичні кола надіються, що конференція в Парижі дасть активний поштовх до підписання міжнародної угоди щодо заборони хемічної зброї, її виробу і передавання з держави до держави, проєкт якої виготовив майбутній президент ЗСА Джордж Буш ще в 1984 році Він як і інші американські члени Уряду вважають, що є конечним дати більші права ОН прослідкувати кожний випадок вживання хемічної зброї тому, що вони тепер трапляються щораз частіше і не всі держави притримуються міжнародної угоди щодо заборони. Вони теж ствердили публічно, що шість держав виробляє тепер таку зброю — Сирія, Ізраїль, Єгипет, Іран Ірак і Лівія. Останні чотири вже таку зброю правдоподібно використовували

М. Ґорбачова закликають до співпраці з дисидентами

Газета „Московские Новости" в числі з 1-го січня нового року надрукувала відкритий лист до Міхаїла Ґорбачова, підписаний такими діячами культури СССР як письменники Григорій Бакланов і Даниїл Ґранін, драматург Олександр Гельман, кінорежисер Елем Климов і артист Міхаїл Ульянов.

Підтримуючи демократичні реформи, автори листа застерігають, що в рядах партії є багато таких, що неминуче виступлять проти будь-яких демократичних змін. На думку авторів листа, ще рано заявляти про повну впевненість у невідворотності демократичних змін, оскільки „повзуча диктатура посередности" являє собою велику небезпеку, представляючи інтереси не окремих консерватистів, а цілої маси противників демократизації суспільства.

Виходячи з цього, автори листа закликають партійних керівників проявляти більше терпимости до тих, хто в чомусь не поділяє їхніх поглядів.

„Якщо ми не знайдемо шляхів до співпраці з дисидентами, то скоро з'являться — та й уже з'являються — спроби повернення до репресивних заходів з усіма наслідками, які з цього випливають".

„Співпраця з інакшедумаючими не тільки не послаблює, а навпаки, підвищує авторитет перебудови", — твердять у своєму листі совєтські діячі культури.

Померла Ю. Безсонів

Бавнд Брук, Н. Дж. — Тут померла в п'ятницю, 30-го грудня 1988 року, після довгої і важкої недуги, сл. п. Юлія Безсонів, дружина відомого підприємця, виконавця численних пам'ятників Володимира. Покійна залишила в смутку крім мужа, дочку Тамару з родиною та ближчу і дальшу родину тут і в Україні.

Похоронні відправи відбудуться у четвер, 5-го січня 1989 року о год. 9:30 ранку в церкві св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

У СВІТІ

ЯК УЖЕ ІНФОРМОВАНО, понад 100 письменників, артистів і вчених із Західньої Европи, З'єднаних Стейтів і Латинської Америки надіслали відкритого листа кубинському диктаторові Фіделеві Кастрові, закликаючи його наслідувати приклад генерала Авґусто Піночета і провести на Кубі вільні вибори. Пресовий секретар міністерства закордонних справ Куби Ролянд Льопез дель Амо, виступаючи на пресовій конференції, заявив: „Ми не потребуємо ніяких референдумів. Ми зробили свій вибір 30 років тому і підтверджуємо його кожний день. А порівнювати наш державний лад з фашистським режимом Піночета нерозумно і нетактовно".

В ІНТЕРВ'Ю ТУНІСЬКОМУ щоденникові „Віклі Рієлітіс" амбасадор Лівії в Тунісі Абделяті Лябіді висловив думку про можливість нормалізації відносин між його країною і З'єднаними Стейтами Америки у найближчий час. За словами А. Лябіді, те, що було неможливим за Реґена, може стати цілком реальним при новій Адміністрації. Амбасадор заявив, що „Лівія не продукувала, не продукує і не має наміру продукувати хемічну зброю".

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що „ЦК КПСС, Президія Верховної Ради СССР і Рада Міністрів СССР вирішили усунути імена Леоніда Брежнєва і Константина Черненка з назв усіх підприємств, адміністративних районів, навчальних закладів і будь-яких організацій". ТАСС також додав, що з будинків, де жили Брежнєв і Черненко, будуть зняті меморіяльні таблиці.

ПРЕДСТАВНИК РАДИ міністрів СССР Юрій Чаплиґін оголосив на пресовій конференції для совєтських і чужинецьких кореспондентів, що під час недавнього землетрусу у Вірменії загинули 24,854 особи. „Можливо, трохи більше. На сто, на двісті осіб. Пошуки все ще продовжуються. Покищо знайдено 24,854". — заявив Чаплиґін, зменшивши таким чином, трагічну цифру майже вдвічі у порівнянні з тією, яку назвав два тижні тому речник міністерства закордонних справ Ґеннадій Ґерасімов. За словами Ґ. Ґерасімова, загинуло 55,000. Трохи пізніше совєтські офіційні особи говорили про 40-50,000 жертв. „То були здогадливі показники, — відповів Чаплиґін на здивовані запитання журналістів. — Ми прикинули кількість населення в районі землетрусу, характер руйнування, і приблизно встановили кількість жертв. Тепер ми маємо точні цифри".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чого сподіваються від Джека Кемпа?

Як відомо, Джек Кемп очолить Департамент житлового будівництва й міського розвитку, замінивши на цьому пості Самуела Пірса, прозваного ,,мовчазним Семом" за його бездіяльність в питаннях забезпечення житлом родин з низьким прибутком.

На відміну від С. Пірса, Дж. Кемп завжди на виду в політичних колах. Він брав участь у передвиборах Республіканської партії поряд з віцепрезидентом Джорджом Бушом і сенатором Робертом Долом, потім допомагав Дж. Бушові у передвиборчій кампанії. Буш назвав Кемпа ,,людиною ідей". Такої ж думки дотримуються не лише однодумці Кемпа але й консерватисти та ліберали. Коли Буш вирішив призначити Кемпа секретарем його підтримали два провідні ліберали в Палаті Репрезентантів, демократ з Пенсильванії негр Вілліям Ґрей і демократ з Ню Йорку, також негр Чарлз Ренджел. Позитивно відгукнувся про Кемпа також консервативний конґресмен-республіканець з Іллиной Генрі Гайд.

Колишній конґресмен Джек Кемп відомий як один з авторів економічної доктрини ,,Саплай-сайд", згідно з якою високі податки сковують ініціятиву і не сприяють розширенню виробництва та зростанню прибутку. Ця теорія була узаконена Конґресом в 1981 році і стала наріжним каменем ,,реґеноміки". Закон про зменшення податків сприяв стабільному ростові економіки, який не припиняється від листопада 1982 року. Одночасно зменшується безробіття й інфляція, не зважаючи на те, що численні теорії твердять, ніби такого не може бути.

Щоправда, за ці роки зменшилась житлова площа для бідних і зросла кількість бездомних. Та Джек Кемп запевняє, що його теорія не винна в рості цін за мешкання. Тепер він матиме нагоду довести це на ділі.

Будучи палким прихильником особистої ініціятиви, Дж. Кемп вважає, що державні програми сковують ініціятиву громадян, заганяючи їх у програму велферу, бо ті, що живуть із соціяльної допомоги, відучилися думати самостійно, робити рішення, ризикувати чи просто працювати. Кемп вважає, що мешканці державних будинків повинні мати право купити у держави свої помешкання на вигідних умовах. Таким чином вони здобудуть свою власність, про збереження якої дбатимуть самі. Живучи в помешканнях, що їм не належать, люди, які не звикли працювати, зовсім не дбають про збереження цього житла.

Кемп також висунув ідею про створення партнерства між державою і окремими громадянами. Якщо партнером буде Федеральний уряд, то бідні родини зможуть побудувати собі житло за допомогою позичок і полегш на купівлю землі й будівельних матеріялів. Тоді в людей знову ж таки з'явиться ініціятива працювати на себе.

На думку Кемпа, федеральне, стейтове і міське керівництво повинно сприяти і заохочувати до створення ,,зон приватної ініціятиви".

Політичні спостерігачі твердять, що якщо ідеї Кемпа виявляться успішними, то це збільшить його шанси в боротьбі за пост президента в майбутньому.

Михайло Кучер

ЩО ВИКЛИКАЛО РЕПРЕСИВНУ ПСИХІЯТРІЮ У СССР

Виникнення репресивної антимедичної психіятрії у СССР буде мати значення для будуччини нашої цивілізації. Преса вільного світу виявляє незрозуміле довір'я до того, що за Ґорбачова діється в СССР, зокрема пише, що психічний терор уже зникає. Справді кілька людей пацієнтів психов'язниць звільнено, але під умовою що вони визнали себе хворими. В дійсності за доби так званої лібералізації кількість людей у психов'язницях збільшилося. Ґорбачов винайшов кілька додаткових засобів боротьби з інакодумаючими — дезінформація, шантаж, обман залякування, цькування. На КҐБ працюють соціологічні і психологічні інститути. КҐБ у своїй терористичній практиці користає з науки.

Літом 1987 року ,,Ізвєстія" видрукували статтю ,,Без захисту", де на неполітичних прикладах показане повне свавілля влади при запроторенні людей до психов'язниць. Одначе після погрози пальцем згори гостру тему психорепресій припинено. ,,Комсомольська Правда" обвинуватила Захід у брехливій пропаґандивній діяльності щодо зловживання психіятрією у СССР. Психіятри, які працюють на КҐБ, скритикували авторів статті в ,,Ізвєстіях" за безвідповідальність, аморальність (!) в порушуванні немилої владі теми і навіть натякнули на можливість судової відповідальности за ,,зловживання пресою". Фахівець від каґебівської психіятрії проф. Наждаров схарактеризувала несміливі відомості про надуживання психіятрією ,,пресофобією"

Захід дуже необачно признає нобелівські премії миру псевдопацифістам з СССР як Лауну, Чадову, Вартаняну. Тим легковірний Захід допомагає совєтським катам від психіятрії своєю наївністю.

Репресивна психіятрія у СССР розвивається кількома шляхами — побільшується кількість в'язниць, фактично психов'язниць, все частіше практикується поза судове психіятричне переслідування при допомозі шпиталів, психодиспансерів. При застосуванні владою психотерору людина опиняється без захисту. Місцева влада все ширше користає з психіятричного переслідування усіх незадоволених без юридичної процедури. Психотерор починає виявлятися і стає нормою у т.зв. соціялістичних країнах совєтського бльоку в Болгарії Східній Німеччині, Румунії, Чехо-Словаччині.

Фашизм і гітлеризм також нищили людей, але вони не претендували на будову нового суспільства. До революції у Росії були випадки запроторення людей в психічні лікарні з політичних мотивів. Цар Микола I назвав філософа Чаадаєва божевільним, який виходив з тріяди православіє, самодержавіє і народність. Це означало, що російське православіє єдино правильне християнство і тому російський нарід найбільш православний, вірує правильно, а його цар висловлює волю народу безпомилково. У протилежність Чаадаєв бачив в Росії тільки лихе, тому він божевільний. Але філософа присудили тільки до домашнього арешту, а не божевільного дому.

1903 року Леся Українка в драмі ,,Осіння казка" передбачила психов'язниці. До революції проф. Сербський вважав, що революціонери в більшості психопати. Комуністи цю думку практично розвинули по своєму — всі контрреволюціонери психопати. За Сталіна психічний терор не став звичайним явищем. Сталін нищив мільйони людей хуткім способом. Ця система розвинулася за Хрущова.

В'язниці XX століття в комуністичних країнах — це концентрат суті большевизму — ідея перевиховання людини в ,,гомо совєтікус". Совєтські психов'язниці навіть йдуть далі — вони реалізують бажання держави знищити інакшедумання і автоматично викликати невміння думати.

Большевизм — це пародія християнства з його інквізицією. Влада від в'язнів хоче, щоб вони признали себе божевільними, признали свої погляди небезпечними для громади і обіцяли направу.

Совєтська психіятрія винайшла свою, різну від світової клясифікацію захворінь — ,,повільно текуча шізофренія", в Америці цю хворобу також називають ,,розщеплена індивідуальність, або рання стадія божевілля".

Постає питання чому тільки комуністи винайшли той тип захворінь. Комуністи пробують насильним способом змінити історичні, соціяльні і психологічні закони суспільства, щоб побудувати свій рай на землі. З бігом часу ідея побудови раю на землі все далі відсувається від дійсности. Виникла нова система клясового суспільства, виникло шізофренічне суспільство подвійної дійсности і подвійного мислення.

Сам психіятр Лунц (вже покійний) був патологічним садистом і жидом-антисемітом: совєтські лікарі-кати психіятри хочуть, щоб жертви їх поважали. Є жінки-психіятри, самі нещасні жертви режиму, жахливо некомпетентні, свідомі своєї статевої і освітньої неповноцінности. Буває, що жінки-психіятри в розмовах із пацієнтами смакують деталі статтевого насильства і вбивств.

КҐБ витворило тип лікаря-злочинця, лікаря-садиста і ката. Щоб дістати бажану діягнозу, український КҐБ посилає в'язня на діягнозу до Москви або до Ленінграду. І тільки недавно українському КҐБ вдалося створити в Києві Філію Інституту Сербського. Совєтські психіятри-кати створили свою теорію судової медицини, яка порівнює інакше думання з вбивством і насильством. Таких людей не лікують, а карають. Лікарі Дніпропетровського шпиталю віру в Бога оцінюють як душевну хворобу, вона загроза для громади.

Репресивна психіятрія — це загроза для вільного людства, це початок нової біології, психології і медицини, яка скерована на створення нової породи людей-рабів держави. Є в тому і допомога Заходу, — розвиток тут могутньої психофармалогії. Західня демократія дала совєтській психіятрії нейролептики: галоперідол, мажентіл, модіґен-депо. Тепер уряд Ґорбачова готує черговий обман — дозвіл західнім психіятрам оглянути хворих психов'язниць, але сучасна лібералізація може викликати побільшення психіятричних репресій поруч із грою у гласність. Вільна думка не може розвиватись там, де інакше думання вважається небезпечною психічною хворобою. Українського письменника Віктора Рафальського 20 років катують у психов'язницях. Його арештовувано три рази. Йому вдалося передати листа до Комітету прав людини при ОН, з проханням врятувати його літературний архів. Комітет не відповів.

А ось що розповідає про психіятричні в'язниці за ґорбачовської перебудови і гласности Галина Максимова, звільнена 1988 року. За час перебування в Маріїнській зоні 1625/35 Кемеровської области, звідси її звільнено 18-го травня 1988 року, побита у внутрішній таборовій в'язниці ШИЗО жінка-котролер Циганкова. Били чобітьми, старалися попасти в серце. Також Максимову ,,кололи" (застрики) чотири тижні і другий раз п'ять тижнів невідомими

(Закінчення на стор. 4)

Роман Кухар

Тріюмф любови над смертю

Любов Коленська, ,,Потойбіч Рубікону", 1. Оповідання, новелі та нариси; 2. Драма ,,Потойбіч Рубікону", портрет авторки, присвята донькам — Христині й Марті, обкладинка Любослава Гуцалюка, Видавництво ,,Свобода", Ню Йорк — Ню Джерзі, 1988, ст. 256

Услід за своїм виступом на літературну сцену збіркою оповідань і новель ,,Самотність", наша письменниця Любов Коленська здобула собі дальші признання в широких колах читачів черговими прозовими творами, ,,Павлів тріюмф", а особливо ,,Дзеркалами", що принесли їй нагороду на IV Літературному конкурсі ім. Івана Франка в 1982 році.

Характерні прикмети таланту Л. Коленської проявились у цікавій фабулі її творів, у їх психологічному наснаженні, як і в поетичному розповідному стилі новелістки та плеканій мові, що збагачує її творчість. До цих знаменних познак її творчої індивідуальности відчутно приєднуються й інші якісні прикмети в її останньому з черги виданні — замітному літературному придбанні Л. Коленської ,,Потойбіч Рубікону", а саме — символіка й піднесліість тематики та провідної ідеї в запам'ятних картинах з нових оповідань, новель і нарисів.

В увідному творі всієї збірки, ,,Про любов, що ще й нині ходить по землі, або про Євгена, Тіну і трояндовий кущ" тема переможного любовного почуття супроти противенств життя й самої смерти набирає символічного забарвлення, стає наче б моттом для всього творчого циклу й надає суцільного характеру решті творів цієї змістовної книжки. Настроєва ця картина має універсальне підложжя у скалі вічно гуманних вартостей, вона водночас і драматична і споглядально-філософська, міцна своєю чуттєвою виразністю та зворушлива трагічністю долі зарученої молодої пари, а втім і примітна елементом перемоги духовного принципу над матеріяльним. Це справді лірична перлина авторки і твір цей повинен знайти собі належне місце в антології сучасної літератури.

Тему тріюмфу піднеслих почувань людської гідности і віри в високе призначення людини над злободенщиною матеріяльного життя проводить Любов Коленська провідним мотивом і в наступних творах її замітної розміром і якістю збірки ,,Потойбіч Рубікону". Воно просочується сюжетом обнови життя старшої пари людей у гарному поетичному малюнку ,,Коли восени розквітали черемхи"; сценою змагання за кращий світ дозрілої людини після жорстокого досвіду дійсности в поневоленій нелюдською системою ворожої влади Батьківщині — в новелі ,,Горіхове дерево"; в якраз актуальному творі під різдвяний час, ,,Незвичайне Різдво, незвичайні гості", де молоде подружжя, не зважаючи на небезпеки переслідування безбожної чужої влади, рішається на охрещення своєї дитини в торжественну пору Свят-Вечора. Трагічна доля старшого й молодшого покоління не затьмарює доконаного акту віри й душевного просвічення. Подібно й матірня любов перемагає небезпеку в обличчі смерти в іншій картині з воєнного лихоліття, ,,Під крилом матері", або ж порятунок ближнього з нараженням власного життя героя осмислює його свідомість у драматичному оповіданні ,,На грані життя і смерти". Боротьбу з насиллям протинародної влади за збереження національних цінностей порушує письменниця в чіткому реалістичному спогаді ,,Безупинний буревій", тримаючи увагу читача засобами вжитих по-мистецьки натяків у напруженні до самого кінця обірваної фатальними подіями розповіді. Годі краще представити зловісну ситуацію большевицьких арештувань нашого населення напередодні німецько-московської війни в 1941 році.

У заключному, суто-сценічному творі цієї ж назви, що й у збірному заголовку видання, Любов Коленська осягнула драматичний ,,катарзіс" (просвітлення) у перетворенні заляканих на смерть потворною державною контролею навіть упривільйованих підсовєтських громадян у повноцінних членів вільного суспільства. Таким власне стає син совєтського дипломата з Києва, Андрій Земляченко. Драма ,,Потойбіч Рубікону", що кінчається звучним акордом не легкого вибору свободи за умов загрозливого ,,Дамоклевого меча" погрози злочинної системи насильства тематично перекликається з іншими творами збірки, наприклад з оповіданням ,,Йому пощастило".

Новий твір Любови Коленської треба привітати, як черговий здобуток нашої літератури на поселеннях.

Анна Білик

ЧОМУ Ж МОВЧАТЬ ВЛАСТІ ІМУЩІ!?

Уже довший час на сторінках української преси в СССР, зокрема на сторінках ,,Літературної України", проходить дискусія про те, чи бути, чи не бути українській мові державною мовою України. В нормальному цивілізованому світі така дискусія була б зайвою й образливою для народу, котрий тисячоліттями розвивав свою мову, збагачував своїми здобутками світову культуру й науку.

Якщо заглянути в будь-яку наукову енциклопедію, то можна вивчити, що Україна має понад 50 мільйонів мешканців, а територія її більша ніж територія Франції. Коли ж говорити про те, що Україна доклала до світової цивілізації, то не можна не згадати вільний дух запорозьких козаків, який століттями був джерелом боротьби за волю в Европі й поза нею. Україна дала світові мислителя Сковороду, майстрів слова Шевченка, Франка, Гоголя, майстрів мистців Рєпіна, Левицького, Архипенка, композиторів Веделя, Лисенка; Україна дала світові і в техніці та космонавтиці своїх геніїв в особах Патона та Корольова, сотки винахідників та чемпіонів світу й олімпійських ігор. Правда, часто вони були прикрасою не своєї нації, а імперії. Останнім доказом довголітнього окрадання України було святкування тисячоліття Християнства в Москві, якої ще не існувало на географічних картах, коли Україна приймала християнство.

Світ знає Україну, як живильницю Европи, як країну з чарівною природою, співучим і здібним, працьовитим народом. Нині світ довідується про страшну трагедію українського народу, третину якого сталінські людожери винищили голодом 1932-33 років. Саме потерпілий і страждаючий народ стоїть зараз перед проблемою своєї ідентичности, проблемою збереження рідної мови!

Автори статтей в ,,Літературній Україні" наводять незаперечні факти доцільности й потреби удержавнення української мови, яка опинилась на грані заникнення. Але все ще знаходяться й такі писаки, які вдаються до старої сталінсько-брежнєвської демагогії, щоб виступати проти української мови.

Якщо пильно прослідкувати за авторами статтей, які порушують проблему української мови в Україні, то зразу ,,впаде в око", що до сьогоднішнього дня на сторінках республіканської преси не висловився ні один член уряду, чи керівництва партії України. Гласність та перебудова на Україні оминають брежнєвські кадри в уряді і керівництві КП України. Мимоволі напрошується питання, кого ж репрезентують урядові й партійні чинники на Україні? Куди ділися комуністи типу Шумського та Скрипника, які вболівали за долю України? Письменницькі збори та їхні партійні конференції приймають постанови, резолюції стосовно поширення сфери української мови, а старі брежнєвські кадри сидять і все провадять по-старому.

Чому ж такої ваги проблему вирішують лише письменники, а ті, що владу тримають в руках завзято мовчать? Виховані бездухими брежнєвськими мріями про ,,злиття", власть імущі на Україні не здатні зрозуміти болю народу, бож вони не інтереси народу представляють і захищають, а інтереси певної банди, яка спрямовує свої зусилля лише на збереження ,,теплого містечка". Далекі від народу, від його мови, культури й історії керівні бюрократи України мовчать і надіються, що хвиля народного невдоволення притихне, або її приглушать, як це ставалось вже не раз за 70-річну історію панування ,,слуг народу".

МИНУЛОГО ТИЖНЯ президент Роналд Реґен офіційно проклямацією утвердив проголошення про поширення прибережної смуги територіяльних вод ЗСА від трьох до 12 миль. Поширення американської юрисдикції на прибережної води було в першу чергу зумовлене тим, щоби припинити дії совєтських розвідчих човнів, які безупинно курсують біля берегів Америки. У проклямації сказано, що ,,поширення границь прибережних вод ЗСА до меж дозволених міжнародним правом, удосконалить крайову безпеку та інші інтереси ЗСА". Речники Білого Дому заявили, що президент Роналд Реґен діяв на підставі Морського закону, одобреного Об'єднаними Націями в 1982 році.

Володимир Жила

ДЛЯ ДОБРА НТШ І НАШОГО НАРОДУ

(З приводу 80-річчя з дня народження д-ра Я. Падоха)

Як відомо, поняття стилю праці кожної видатної людини багатозначне. Чим ширше воно, тим більше беззмістовне, бо тоді в ньому багато різнорідних рис і ознак, і воно по суті нічого не означає. Найбільш конкретним є індивідуальний стиль праці, в ньому бо проявляється душа людини, а саме її психіка, характер, темперамент, а навіть і естетичні погляди. Справді недаром кажуть, що двоє людей, які говорять одне й те ж — уже говорять не одне й не те ж. Такі ми різні й так по-різному працюємо й сприймаємо життя.

Для прикладу наведемо тут дещо з життя й діяльности нашого ювіляра, д-ра Ярослава Падоха, якому сповнилося 80 років життя й якого стиль праці справді індивідуальний і, на нашу думку, зовсім відповідає його природі. Він — людина творчих пошуків і наполегливої праці, поєднаної з вірою в успіх. Знає боротьбу й перемогу й завжди упевнено йде навстріч майбуттю, чесно служачи справі, якій присвятив своє життя й без якої не мислить себе зовсім.

Народився наш ювіляр 14-го грудня 1908 року в родині Миколи й Павлини Павляк, у місті Бучачі на річці Стрипі в басейні Дністра. За професією він юрист. Студіював право у Львові, Кракові й Празі, а згодом в Америці доповнював його в Ст. Джанс університеті та в Колюмбійському університеті. Адвокатською практикою займався він уже в Україні, почавши з 1937 року. Тоді порадами та участю судових процесів допомагав нашим людям та організаціям. У 1956 році дістав дозвіл на адвокатську практику в Америці. У перші роки в діяспорі займався також викладацькою працею в Українському Вільному Університеті, в університеті УНРРА, а опісля, в Ню Йорку, в Українському Технічному Інституті.

Він автор п'яти книг: ,,Ґрунтовий процес Гетьманщини" (1938), ,,Міські суди в Україні після 1648 р." (1948), ,,Давнє українське судове право" (1949), ,,Нарис історії українського карного права" (1951) та ,,Незнищиме товариство" (1983) українською і англійською мовами. Останню працю написав до 110-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка. Чимало його дрібніших праць і статтей появилося в енциклопедіях, журналах і газетах.

Досвід для праці в громадсько-освітніх організаціях добув ще на Батьківщині, в ,,Просвіті" (1938-1939), згодом поповнив його в розсіянні, працюючи в Пласті (1954-1957), в Українському Конґресовому Комітеті Америки (1963-1969) тощо. Близько двадцять років виконував обов'язки секретаря в Українському Народному Союзі (1956-1974).

Проте найбільше уваги присвятив Науковому Товариству ім. Шевченка. В його американському відділенні почав працювати зараз таки після приїзду до Ню Йорку в 1949 році. Наприкінці 1950 року перебрав працю секретаря в управлінні відділення. А в 1977 році обрано його на голову НТША. Нині, з уваги на те, що голова Ради НТШ знаходиться на американській території, він ще й президент Ради, до якої входять голови й делеґати крайових відділень НТШ — Европи, ЗСА, Канади та Австралії.

Працюючи на керівному становищі в НТШ, д-р Я. Падох, уже на початку своєї діяльности, звернув пильну увагу на репрезентацію й зовнішні зв'язки. Це було зовсім природним явищем, бо ,,суверенна" Українська Совєтська Республіка цього не практикує. Отже, цей обов'язок впав на українські наукові установи в розсіянні, зокрема на НТШ. Зрозуміло в межах їхніх фінансових засобів. Це привело НТШ стати інституційним членом (AAASS) — найбільшого американського товариства для розвитку слов'янських студій. Його ж щорічні крайові конференції притягають по дві й більше тисяч науковців-славістів з Америки, Канади та інших країн світу. Це сильно допомогло НТШ влаштувати свої сесії, присвячені українській тематиці при такому товаристві, організувати виставки, пов'язані з роздачею каталогів НТШ та інших інформаційних матеріялів.

З таким самих причин приступило НТШ до співпраці з Асосіяцією для студій національностей СССР і Східньої Европи, основником і головою якої був передчасно померлий заступник голови НТША, проф. Степан Горак. Журнал цієї асоціяції ,,Nationalities Papers", до речі, появлюється за постійною фінансовою допомогою НТШ і є його неофіційним представником в англомовному світі. У ньому друкується статті, рецензії і інформації про українознавчі праці, зокрема, про нові видання НТШ, як також з'являється хроніка життя й праці НТШ.

Проте, до найзамітніших виступів НТШ на міжнародному форумі треба зарахувати його участь у світових конґресах, що їх влаштовує Інтернаціональний комітет для совєтських і східньо-европейських студій. Досі відбулося два такі конґреси в Ґарміш Партенкірхен, у Західній Німеччині (1980) і в Вашінґтоні (ЗСА, 1985). НТШ організувало також дві конференції польсько-українські й одну білорусько-українську.

Ця діяльність вимагала великого вкладу праці з боку нашого ювіляра, який, таким чином, почав здійснювати свою мрію — вивести американське НТШ на велику маґістраль, зв'язавши його з науковим світом.

У пошуках кращого, д-р Я. Падох не поминув також і питання наладнати співпрацю поміж НТША й іншими українськими науковими установами, як Українська Вільна Академія Наук та Український Науковий Інститут Гарвардського Університету. Ця співпраця дала гарні наслідки й привела до спільного уже традиційного влаштування (вісім років під ряд) Шевченківської конференції. Щобільше на її базі, відбуто останньо такі конференції, як відзначення 120-річчя смерти Михайла Грушевського, 100-річчя з дня народження Леся Курбаса й 120-річчя смерти Миколи Василенка. Це великий здобуток української діяспори, коли врахувати наш внутрішній розкол і часті непорозуміння.

У своїй книзі ,,Незнищиме товариство", д-р Я. Падох дав краще свідчення про значення й характер НТШ для українського народу. Тут, як бачимо, немає інших поглядів чи нюансів думки. Звідси й висновок: НТШ з часом не змінюється,а яскравіше викристалізовується, удосконалюється.

Старанням нашого ювіляра в січні 1982 року закуплено чотириповерховий будинок для НТШ й відповідно його перебудовано. Сьогодні плянується додати до будинку ще два поверхи, що призначені виключно для бібліотеки й архіву. Ці дві галузі надто збільшилися протягом останнього десятиріччя. До речі д-р Я Падох, багато причинився до поширення книжкового фонду в бібліотеці через добування записів приватних бібліотек, як наприклад, запис бібліотеки Никифора Щербини, Олени Звичайної, останньо Степана Карваша тощо. Завдяки зусиллям нашого ювіляра в НТШ опинився архів Дольницького з Відня, архів Василя Мудрого, а недавно архів Йосифа Гірняка.

Наш ювіляр пильно дбає також про записи майна на цілі НТША, згадаємо тут княжий дар д-ра Моцюка в сумі 100,000 долярів на видавничі справи НТШ, запис дому Олени Звичайної. З немалою увагою ставиться він і до видавничих справ. За останні роки НТША дало нашій громаді цінні видання книжок, що є добрим свідоцтвом для українців в діяспорі. Вони свідчать, що ми працюємо науково, досліджуємо наше минуле, творимо серйозні вартості, які є показниками нашого розвитку й нашого значення в колі інших.

Уже третю каденцію д-р Я Падох виконує обов'язки голови НТША, але його енерґія й зацікавлення не зменшуються, а навпаки, зростають. Своєю відданістю справі, він зумів не тільки здійснити багато відповідальних завдань, а перш за все окрилити провід НТШ і нашу віддану громаду вірою в успіх. У цьому напрямі він і послідовно працює. Тут усе йому дороге, усе мусить бути швидко, а найосновніше точно. Для нього цікаве не лише те, що робиться, але як воно робиться, конкретно, який же зміст зробленого й яка користь з нього.

Підсумовуючи, можна спокійно ствердити, що в нашого ювіляра є потрібна сила волі та наполегливість у досягненні запланованих справ. Він наскрізь стійкий, принциповий, при чому роботящий і акуратний до педантизму включно.

У щасливе 80-річчя — доброго йому здоров'я, багато сил та дальших блискучих досягнень у праці для добра НТШ й нашого народу.

Весільні дзвони

Богданка і Тарас Полегенькі.

Осінь чудова своїми красками, але й химерна на опади дощів. Так любить вже бувати в першому місяці осені вересні. Під кінець місяця вересня дехто очікував гарної погоди, бо мало відбуватися велике родинне свято. Справді, після дощових днів як на замовлення прийшла гарна погода. Тепла блакить вкрила небо дитинства і дівочих років, а коли з'явилися на ньому маленькі хмарки, то мали вигляд запашних рож.

У такий погідний день 24-го вересня 1988 року родичі молодої Зеновія і Зеновій Товпаш та родичі молодого Стефанія і Василь Полегенький, вінчали своїх дітей Богданку і Тараса. У них життєві обставини так склалися, що Богданка і Тарас працювали й дальше працюють у Головній Канцелярії УНСоюзу. Для Богданки УНСоюз не був чужим, заки одержала в ньому працю. Як член Відділу 474-го, часто літньою порою виїздила на тенісові змагання на Союзівці, не як глядач, а особисто брала в них активну участь, добиваючися першого місця і воно у Богданки було. Пізнали себе при праці. Їхнє знайомство не тривало довго, уважали, що одне одному підходять і вирішили змінити спосіб життя одинцем, а краще є побратися і цим створити ще одну українську родину та збагатити й українську націю. Їхні задуми здійснилися.

Всі весільні гості, а було їх багато, були свідками, як Богданка і Тарас в українській католицькій церкві Успіння Пресвятої Богородиці в Колчестері, перед парохом цієї церкви о. Стефаном Фабреґасом, склали присягу на супружне життя. Присягу цю закріплено посвяченими обручками, наложеними на пальці молодих. Від цієї хвилини закінчився перший період їхнього життя, тобто життєвий пролог. Ступили на зовсім відмінний жеттєвий шлях. Цей життєвий шлях нераз дуже химерний, не все стелений рожами, але й колючим терном. Цей життєвий шлях, як ця нива, на якій виростає пшениця і кукіль. Щоб по цій новій дорозі життя оминути терневі колючки, найкраща на це рада, не забувати про обопільну супружу присягу. Спільне в житті змагання поборює всі труднощі для щасливого супружого життя.

По скінченні весільного церемоніялу в церкві весільні гості з молодою парою переїхали до готелю Радіссон, де була приготована вечеря. При вході на залю старостина Дарія Мурій і староста Іван Панін вітали новозвінчану пару українським звичаєм — хлібом і сіллю та супроводили їх на головне місце за столом. Біля молодих засіли дружки з дружбами. Першою дружкою була рідна сестра молодої колишня „Міс Союзівка" Христя Товпаш.

На закінчення цих кількох слів, гратулюю молодій парі Богданці і Тарасові з нагоди вінчання та бажаю усіх Господніх благ, радости, вдоволення та кріпкого здоров'я на многі літа. Батькам молодої моїй наймолодшій сестричці Зеновії і швагрови Зеновію Товпашам та батькам молодого Стефанії і Василеві Полегеньким радіти родинним святом та кріпкого здоров'я на многі літа. Вкінці щира подяка гостям з Канади і Америки, зокрема подяка гостеві Головного Уряду УНСоюзу касирові Уляні Дячук, що своєю присутністю звеличали це велике родинне свято вінчання Богданки і Тараса Полегеньких.

Дарія Манило
Тета молодої

В Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

спомин неприсутньої Людмили Лівченко - Герчак, який переплітали поезії Є. Сверстюка, виголошені Н. Світличною. Присутні мали також нагоду побачити декілька прозірок з давніших і останніх часів поета, його дружини та їхніх друзів.

На закінчення програми Н. Самокіш виявила присутнім, що вечір відбувається у навечер'я ім'янин і уродин поета, письменника і голови ЗП УГС М. Руденка і йому відспівано „многоліт-ствіє", а М. Руденко, подякувавши, завважив, що і Є. Сверстюк, і він народилися під знаком стрільця і такими „стрільцями" вони і залишаться у їхньому житті.

У пам'ять „Куби"

Минає 40 днів, як від нас відійшла наша дорога приятелька д-р Ірина „Куба" Стефанівська-Терлецька. Забрала її від нас передчасно невблаганна, страшна недуга, з якою покійна завзято боролася, але не змогла встоятися.

„Куба", бо так її кликали усі приятелі, часто забуваючи що вона, Ірина, народилася у Львові в родині українських промисловців, і в тому середовищі разом зі своїми братами та сестрою одержала основи свого світогляду та громадської і національної настанови. Була ученицею українських шкіл Львова та закінчила матурою академічну гімназію. Належала до Пласту і часто бувала на пластових таборах у Підлютому, Остодорі, Соколі та Осмолоді. Вже від гімназійної лавки виказувала великі зацікавлення та талан у тіловихованні та спорті, як також і в музиці. Будучи у вищих клясах гімназії, вступила в члени Карпатського Лещетарського Клюбу (КЛК). Її членство у цьому клюбі не було якимсь незначним епізодом у її житті. Цей клюб, який датує своє існування від 1924 року, проіснував майже безперебійно по сьогоднішний день. Він не був випадковим згуртуванням людей, які любили тіловиховання та спорт, але був важним середовищем, де молоді люди оформлювали свої характери, погляди на світ та набирали гарту духа й сили. Цей клюб був теж приємним товариським середовищем, де творилася дружба, яка часто залишалася на ціле життя. У його рядах на протязі його існування гуртувалися молоді гарні люди, яких об'єднувало замилування до спорту та унікальна щира товариська атмосфера. З причин цієї унікальности цей клюб кількакратно відновляв свою діяльність, навіть під час катаклізмів Другої світової війни, у місцях, де доля занесла його членів, тоді коли інші товариства переставали існувати. Приналежність до цього згуртування людей була тривала та залишалася переважно на ціле життя.

„Куба" одержує чашу за першенство у меті диском з рук мґра Миколи Ценка під час крайових легкоатлетичних змагань у 1943 році у Львові. Позаду Богдан „Дада" Рак та Н. Ціховляс.

„Куба", будучи ще ученицею гімназії у довоєнні роки, вибивалася як добра змагунка у відбиванці та легкоатлетиці, а згодом стала, разом зі своєю сестрою Неною, однією з найкращих змагунок відбиванки в непереможній команді цього клюбу. Пізніше, вже за німецької окупації, стала теж першункою у меті диском під час крайових легкоатлетичних змагань Галичини. Крім того вона брала участь у різних численних спортових змаганнях. Не підвела вона ніколи.

„Куба" була для нас усіх у ті часи добрим та дорогим другом. Усі, що її знали, її любили. Була завжди весела, товариська, учинна та дотепний жартівник, і тому заслужила собі наймення „наша золота Куба". Попри те все відзначалася великою силою характеру, була дуже талановита у багатьох напрямках та ніколи не хвалилася своїми осягами, які приймала як річ зовсім природну та повседневну, так якби вони нічим великим ані незвичайним не були.

Завдяки свойому непересічному музичному талантові вона була знаменитою піяністкою, та часто звеселяла товариство своєю мистецькою грою. Музичну освіту вона одержала в Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові. Однак її зацікавлення пішли в іншому напрямі й вона стала лікаркою.

Розпочала вона свої медичні студії у Медичному Інституті у Львові у воєнні роки. Під час німецької окупації Галичини продовжувала студії у Відні, однак як відкрилася можливість, знову повернулася до Львова продовжувати їх там далі. Однак доля не судила їй залишитися у рідному Львові. Вона перейшла еміґрацію через Варшаву, Братиславу до Німеччини, працюючи в льокальних лікарнях. Медичний диплом одержала у Мюнхені в 1950 році і в тому ж році виїхала до Америки і дістала дозвіл на лікарську практику у стейті Ню Джерзі.

Спершу працювала в льокальних лікарнях в Ірвінґтоні, Нюарку, Іст Орандж, а від 1960 до 1987 року була у медичному штабі Рузвельт шпиталю у Метачен, Н. Дж. Як лікарка відзначалася надзвичайною ніжністю і зрозумінням потреб хронічно хворої людини. Завжди була готова помагати й опікуватися хворими і дати поміч та підтримку родині хворого. Була дуже люблена та респектовна пацієнтами, їх родинами, як також своїми колеґами та співпрацівниками. Була членом багатьох професійних та громадських організацій українських та американських.

Була одружена зі Зиновієм Терлецьким, та попри свої професійні обов'язки, виховуючи дві доні, вона осягнула легко, подібно як це робила на спортовій площі, всі потрібні кваліфікації, вимагані тут для виконування лікарського звання, яке виконувала з замилуванням, та любила цю професію аж доки невблаганна недуга не дозволила їй далі продовжувати.

З подиву гідним та з питомим для неї завяттям вона боролася зі страшною смертельною недугою два роки, і вже майже здавалося, що „Куба" знову переможе, так як колись на спортовому грищі, й вона недугу таки поборе. Однак вона не встоялася, й „Куби" не стало, ми її втратили.

Нехай цих моїх кілька скромних слів буде останнім атрибутом для нашої невіджалуваної подруги та визначної й подиву гідної змагунки.

Роман „Сват" Гавриляк

Мають труднощі...

(Закінчення зі стор. 1)

сталінські часи. Представники влади спочатку намагалися переконати, що там поховано страчених дезертирів, однак в могилах виявили тіла жінок і старих чоловіків.

До ради „Меморіялу" входять також історик Рой Медведєв, академік Дмитро Ліхачов, поет Булат Окуджава, драматург Міхаїл Шатров, редактор журналу „Огоньок" Віталій Коротич. Організацію підтримують газети „Московскіє Новості" та „Літературная Ґазєта". Більша частина офіційної преси іґнорують організацію „Меморіял", а журнали „Молодая гвардія" і „Наш современник" вистпають проти неї.

Письменник Володимир Солоухін відмовився підписати петицію „Меморіялу", заявивши, що там йдеться лише про сталінські репресії і зовсім не згадується про більш ранні більшовицькі звірства.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс' Білл Келлер, а також кореспондент газети „Вашінгтон Пост" Дейвид Ремнік вважають, що совєтський уряд вирішив обмежити маштаби і політичну ролю незалежних організацій. На думку Ремніка в Москві останнім часом стала помітною консервативна тенденція в культурному житті. В листопаді м.р. політбюро рішило залишити твори А. Солженіцина під забороною. В пресі все частіше публікуються матеріяли, спрямовані проти лібералізації та неформальних груп.

„Гадаю, що це відбувається в контексті зі зростаючим наступом на реформи", — заявив кінематограф Андрей Нулкін.

Минулого тижня відбувся з'їзд письменників РСФСР, на якому консервативні літератори шалено нападали на видатних прихильників ґорбачовських реформ, а також на „Огоньок' „Московскіє Новості'' й „Кніжноє Обозрєніє", обвинувативши їх в кампанії наклепів.

З безмежним болем і жалем прийняли ми вістку про відхід у Вічність

бл. п.

Остапа Квітковського

єдиного сина д-р Марії Квітковської — голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

•

Опечаленій Матері, Дружині і Синові складаємо найдружніші вислови співчуття.

Управа СФУЖО

Ділимося сумною вісткою, що 16-го грудня 1988 р. відійшов від нас у Вічність

наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ЮРІЙ ВАТАМАНЮК

ПОХОРОН відбувся 20-го грудня 1988 р. з похоронного заведення Музики до собору свв. Володимира й Ольги, звідки Тлінні Останки перевезено на український цвинтар св. о. Миколая.

У глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ
дочки:
ГАНЯ з чоловіком ОСИПОМ СПОЛЬСЬКИМ та дітьми: МАРУСЕЮ, РОМАНОМ, ЮРІЄМ і НАТАЛКОЮ
ТУНЯ з чоловіком ОСИПОМ ҐРОДОМ та синами ТАРАСОМ і СЛАВКОМ
правнучка — ХРИСТИНА
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

•

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ЙОГО СМЕРТИ

у вівторок, 24-го січня 1989 р. в соборі свв. Володимира й Ольги, о год. 7:30 ранку відправиться ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ;

29-го січня 1989 р. в церкві св. Михаїла (на півдні м. Чикаґо) після Святої Літурґії (год. 10-та ранком) буде відправлена ПАНАХИДА.

За спокій душі Покійного просить про молитви.

РОДИНА

У ПЕРШУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕСПОДІВАНОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ

бл. п. інж.

Миколи Семанишина

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
за душу Покійного

у п'ятницю, 13-го січня 1989 року

в таких церквах:

св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н. Дж. — о 7:45 год. ранку;
у соборі Святої Родини, Вашінґтон, Д. К. — о 8-ій год. ранку;
у церкві Непорочного Зачаття св. Анни, Липовляни, Юґославія.

Про молитви за спокій душі Покійного просять Друзів і Знайомих у глибокому смутку залишені:

дружина — МАРІЯ з Родиною

У неділю, 1-го січня 1989 р. на 89-му році життя відійшла у Вічність наша улюблена довголітня Приятелька, дружина бл. п. д-ра Луки Луцева

св. п.

Олександра Луцева

залишаючи у великому смутку Всіх, хто знав Її добре, Боголюбиве серце всіх, хто споминав Її у своїх молитвах, знаючи, що на землі Їй уже від довшого часу нічого не було потрібно.

Просимо сердечно молитися за упокій душі покійної Олександри

З болем, схилившися над Її могилою,

родина ШУМИЛОВИЧІВ

ПАНАХИДА у середу, 4-го січня 1989 р. о год. 8-ій ранку у похоронному заведенні Насевичів, Філядельфія, Па. Відразу після ПАНАХИДИ ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА у катедрі Непорочного Зачаття, Філядельфія, а звідтам на католицький цвинтар св. Духа у Гемптонбурґу, Н. Й.

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в п'ятницю, 30-го грудня 1988 р. по довгій і важкій недузі відійшла у Вічність

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

ЮЛІЯ БЕЗСОНІВ з дому Кухарчук

ПАНАХИДА буде відправлена в середу, 4-го січня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Conroy, 21st E Second Street, Бавнд Брук, Н. Дж.

У четвер, 5-го січня 1989 р. ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ о год. 9:30 ранку в церкві св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

У невимовному жалю і болю:
чоловік — ВОЛОДИМИР
донька — ТАМАРА з мужем ДЖЕФРЕЙ БАУМАН
внук — БРАЄН
тета — ОЛЕКСАНДРА з мужем ІВАН КЕН
двоюрідний брат — ІГОР МУХІН з родиною
двоюрідний брат — ОЛЕКСАНДЕР КЕН з родиною
шваґрова — ВІРА ОРТИНСЬКА
Ближча і дальша Родина в Україні

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що 1-го січня 1989 р. несподівано відійшов у Вічність

наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДО та БРАТ

бл. п.

Володимир Роман Сидорак

нар. 1-го грудня 1906 р. у Яричевім Новім, Львівський повіт

ПАНАХИДИ в понеділок, 2-го січня 1989 р. в год. 7:30 веч. та у вівторок, 3-го січня 1989 року в год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th Street, Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 4-го січня 1989 р. в год. 9:30 ранку з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а потім на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишені:
дружина — ЗЕНОВІЯ
сини — д-р ЯРОСЛАВ з дружиною ОКСАНОЮ
МАРКО з дружиною ЯРОСЛАВОЮ
внуки — АНДРІЙ, РОМАН, ЛАРИСА, ДАРЦЯ
сестра — ОЛЬГА ФІТЬО з чоловіком ВАСИЛЕМ
братова — ЛІЗА
свати — д-р ІВАН та НАТАЛІЯ МАКАРЕВИЧ
ЮРІЙ і ВАЛЕНТИНА КУЗЬМИЧ

•

Замість квітів на могилу Дружина просить складати пожертви на виховання священиків в Бразилії або на Дівочий Інститут в Бразилії

ЗАСЛУЖЕНИЙ ВІДПОЧИНОК

Нещодавно працівники Українського відділу „Голосу Америки" попрощалися із своїм колегою і співробітником редактором Василем А. Колосюком, який після 15 років праці пішов на заслужений відпочинок. Попрощалися в робочі години, коли вечірня зміна змінює денну, хоча означення змін мусіло б бути навпаки, бо ті, що працюють вечором, готують ранкову програму українською мовою, „яка передається від години п'ятої до години сьомої за київським часом" — так її вже роками заповідають ведучі диктори. У Вашінґтоні в цей час — вечір. І довголітнім незмінним редактором ранкової програми був Василь Колосюк, працюючи постійно від третьої по полудні до одинадцятої вночі. Тому в прощальній карточці від робочого колективу Українського відділу ведуча обох програм Люба Зоряна влучно написала, звертаючись до редактора Колосюка: „Зоре наша вечірняя..."

Він таки і був вечірньою зіркою ранкової програми — зіркою не в тому розумінні, що його голос з ранку в ранок протягом 15 років слухали мільйони слухачів на Україні, ні, цю честь мають ведучі і диктори, які в ефірі протягом років створюють міст між слухачами і „Голосом Америки" і чиї імена, як недавно написав один слухач з Ворошиловграду, увійшли в побут мільйонів українських слухачів. Навіть найсумлінніші ніколи не бувають зірками в таких засобах масової інформації як радіо чи телебачення, але вони надають статтям, новинам і коментарям того чіткого і зрозумілого змісту, послідовности, що їх диктори доносять до слухача. Саме цю особливість відзначила у своєму короткому прощальному слові Оксана Драган — заступниця директора секції Совєтського Союзу в „Голосі Америки", а перед тим довголітня керівниця Українського відділу. „Ми шануємо вас, пане Василю, за ті суворі вимоги щодо чистоти української публіцистичної мови, які ви ставили до самого себе і до тих, що працювали разом з вами. Цим ви засвідчили величезну пошану до наших слухачів на Україні, пошану, на яку всі ми повинні взоруватися, — сказала вона.

Інколи голос Василя Колосюка чули слухачі на Україні ще перед тим, як він став редактором ранкової програми, а час до часу його голос лунав у ефірі із стрічки записаних для програми коментарів чи репортажів, що їх надсилають з усього світу кореспонденти „Голосу Америки". І тоді його голос — приємного тембру з виразною дикцією — ставав усібленням голосу країни, до якої він разом із своїми батьками, братами і сестрою прибув у хвилині повоєнної еміграції з таборів переміщених осіб у Західній Німеччині.

Василь Колосюк походить з українського Полісся, з місцевости довкола прадавнього історичного Овруча. Народився і виростав він у родині лісогосподарника. Його батьки — 92-літній Анастасій Мусійович і 87-літня Надія Петрівна — від п'ятдесятих років живуть поблизу Дітройту. Напевно від них Василь успадкував глибоку любов до рідного краю — людей, природи, мови, пісні і культури. Василь Колосюк закінчив середню школу якраз тоді, коли почалася німецько-совєтська війна. Як частина другого великого ісходу, він опинився в Німеччині, на важкій фабричній праці в Берліні. Після війни переїхав до Мюнхену, вчитися в Українському Вільному Університеті.

Нам доводилося досить часто працювати разом на вечірній зміні. Наші столи стоять поруч, але під час праці немає часу на розмови. Ті, що готують професійні радіопрограми, знають це дуже добре. Отож ми надолужували це тим, що разом їхали до праці і з праці. І от тоді в наших розмовах я пізнав, яке багате знання має колеґа Василь з нашої клясики, як він напам'ять деклямує вірші не лише наших титанів поезії — Шевченка, Франка, Лесі Українки і Осьмачки, але і менш відомих, однак талановитих поетів. А говорити нам було таки про багато чого — обоє ми з молоду поринули в духовний клімат тієї частини української спільноти, яку світлом свого розуму і теплом свого серця зігрівав незабутній Іван Багряний.

Перед приходом на працю в „Голосі Америки" Василь Колосюк працював креслярем у Дітройті, а також прикладав своїх сил в редаґуванні „Прометея" і „Українського Прометея". Вже працюючи в „Голосі Америки", багато подорожував по ЗСА і Европі. Також писав новелі і оповідання, більшість з яких, на жаль, через скромність автора, все ще не дійшли до нашого читача...

Товариське прощання з колеґами — це обійми журби і радости. Нового пенсіонера прийшов попрощати від керівництва „Голосу Америки" директор секції Совєтського Союзу Ґерд фон Деммінг. Були спільні знімки. Було і сміху, і сліз. Керівник Українського відділу „Голосу Америки" Микола Француженко підніс заздоровний тост. Випили шампанського, закусили смачними стравами, що їх приготували працівник Українського відділу „Голосу Америки" Теофіль Старух і його дружина Аруня. Подарували новому пенсіонерові спільний подарунок — „Паляницю" Якова Гніздовського, а я прочитав присвяченого колезі Василеві вірша.

Василь Колосюк подякував колеґам за довголітню співпрацю і сказав, що він відходить на відпочинок не до північного Мишиґену, а до сусідньої Західньої Вірджінії, де він у мальовничій місцевості біля одного невеличкого курортного містечка придбав собі будинок. Там він має намір сісти за працю, але вже не радіоредакторську, публіцистичну, а за літературну. На закінчення Василь Колосюк просив колеґ не забувати його і відвідувати, коли є нагода. Я думаю, що більшість так і робитиме — особливо ті, для кого він завжди залишиться „зорею нашою вечірньою".

Володимир Біляїв

„ЧАЙНИЙ ВЕЧІР" У МОНТРЕАЛІ НА ДОПОМОГУ РОДИНІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Члени суспільної служби українців Монтреалю та її гість Валентин Мороз (сидить шостий справа).

Дар українських мистців

Українці Монтреалю й сусідніх міст зібрали досі кількадесят тисяч долярів на допомогу родині Івана Дем'янюка й далі складають свої пожертви, щоб допомогти їй рятувати людину, що її за всяку ціну хочуть знищити вороги українського народу.

Але крім складання пожертв є ще й інші способи їй допомогти, а один з них — це той, що його вжили петербурзькі приятелі молодого Тараса Шевченка, щоб викупити його з кріпацької неволі. Щось подібне вчинила недавно у справі І. Дем'янюка суспільна служба українців Монтреалю з ініціятиви її голови Богдана Баб'яка. Вона запропонувала українським малярам, що живуть або колись жили в Монтреалі, подарувати одну свою картину для розграшу, з якого увесь прибуток дістала б родина Івана Дем'янюка. В результаті сім мистців подарували на цю ціль такі свої картини: Володимир Волод-Беднарський „Гуцульські музиканти", Адріяна Лисак „Хрестова дама", Тереса Марків „Церква", Дарія Савка „Ріка Уаро", Володимир Савчак „Соняшники", Домка Слободян „Тарас Шевченко" (вишиваний портрет) і Людмила Темертей „З хлібом-сіллю". Цю акцію, що мала назву „Дар українських мистців під кличем 'Громада потребуючій родині!'", підтримала вся українська громада і, зокрема, всі українські католицькі й православні парафії Монтреальської округи.

„Чайний вечір"

З нагоди розиграшу подарованих картин суспільна служба влаштувала в неділю, 27-го листопада ц.р. в залі парафії Успіння Божої Матері в Монтреалі „Чайний вечір" з доповіддю д-ра Валентина Мороза і з кавою та солодким, що їх приготовили на цей вечір пані-добровольці.

Вечір, на який прибуло понад 300 осіб, відкрив голова товариства Б. Баб'як, який привітав доповідача з Торонто.

Доповідь В. Мороза

Валентин Мороз, що вже кілька разів приїжджав до Монтреалю з доповідями на актуальні теми, цим разом мав доповідь на тему „Дві комуністичні партії в Києві?", пробуючи дати в ній історичну аналізу подій, що відбуваються тепер у різних республіках Совєтського Союзу і зокрема в Україні. Те, що тепер там діється, — сказав доповідач,— це пробудження націоналізму й національного питання, яке там раніше офіційно було вже розв'язане й тому офіційно не існувало. В Україні досі націоналізм був „привілеєм" поетів, але такі події як Чорнобиль зробили кожного націоналістом, бо тепер навіть простий робітник бачить, що про такі справи, як будова реакторів вирішує Москва, а не Київ. Останні події в Естонії, Латвії, Литві, Вірменії й Грузії показали, що їхні комуністи тільки зверху „червоні", а фактично є патріотами своєї нації, і що всередині комуністичних партій появився плюралізм, тобто поділ думок. Такий плюралізм є теж серед українських комуністів. Між ними є такі як Єльченко, які кажуть „Так!", і інші, що в тій самій справі кажуть „Ні!". І ці другі не тільки говорять, а й дають продукцію, наприклад, видають твори, що досі були заборонені, чи подбали, що 1-го вересня ц.р. українських шкіл було на 133 більше, ніж у минулому шкільному році. Отож у Комуністичній партії України не формально, а по суті є дві комуністичні партії — українська, яка ставить вимоги українізації й надання українській мові прав державної мови, і яничарська, що її очолює Щербицький. Процес, що відбувається в Україні, йде двома руслами — одне з них офіційне, а друге неформальне. Вислідом їхньої співпраці були демонстрації у Львові й у Києві, визнання штучного Голоду, статті про розстріляних у 1941 році й обговорювання національного питання у пресі. Цей рух оформлюється тепер як народно-демократичний фронт і співпрацює з подібними рухами в інших республіках. В. Мороз, який за своїм звичаєм переплітав свою доповідь дотепними жартами й анекдотами, закінчив її жартом про відповідь „Вірменського радіо" на питання, що буде після горбачовської „перестройки". „Вірменське радіо", про яке кажуть, що воно все знає, відповіло, що воно точно не знає, але йому здається , що після „перестройки" буде перестрілка.

Доповідь була багата на факти й показала, що В. Мороз добре орієнтується в підсовєтській ситуації й сумлінно вивчає її. Відповідаючи дискутантам на їхні запитання, він, між іншим, твердив , що українська діяспора замало цікавиться подіями в сучасній Україні й замало до них приготована.

Після дискусії В. Мороз пригадав присутнім, що цей вечір присвячений І. Дем'янюкові й що нам треба робити все можливе, щоб його рятувати. Це буде, — сказав він, — боротьба не тільки за його особисте життя, але й за нашу перемогу. Опісля він дав деякі інформації про свою радіопрограму.

Успішний розиграш

Завершенням „Чайного вечора" був розиграш картин на допомогу родині І. Дем'янюка. Виявилося, що з розпродажу квитків на цю ціль зібрано 10,000 долярів. Другого дня цю суму вислано повністю за призначенням, тобто Канадському Харитативному Комітетові в Торонто для допомоги родині Івана Дем'янюка.

Варто, щоб за прикладом монтреальської громади пішли також інші українські громади в діяспорі і таким чином помітно збільшили свої пожертви для рятування від смерти невинної української людини.

Адольф Гладилович

Свято Листопадового зриву у Вашінґтоні

Старанням Осередку Праці Наукового Товариства ім Т. Шевченка у Вашінґтоні, Д. К., місцева громада відзначила 27-го листопада сімдесяту річницю Листопадового зриву. Програма складалася з доповіді й мистецької частини.

Голова Осередку Праці д-р Іларіон Калиневич відкрив сходини, привітав присутніх, коротко згадав найважніші моменти визвольних змагань 1917-1920 рр. і впровадив мґра Ксеню Антипів для виголошення доповіді „Нерозв'язана українська проблема на мировій конференції в Парижі 1919 року". Він сказав, що мґр К. Антипів народилася у Стрию, там же ходила до школи, університет зачала у Львові, продовжувала студії в Українському Вільному Університеті, а магістерку з бібліотекарства зробила в Америці. Доповідачка належить до наукових, громадських і професійних організацій, є найновішим членом вашінґтонського Осередка Праці НТШ і ця її доповідь є інавґураційна.

Мґр К. Антипів доповідала про відношення „великої чвірки" (Америка, Великобританія, Франція й Італія) до українців і інших малих націй на мировій конференції, а її джерелом були писання Стефана Бонсаля, американського дипломата й помічника президента Вудро Вілсона. Як помічник президента, Бонсаль мав доступ до тайної державної інформації і провадив щоденник. Коли під час Другої світової війни стали зарисовуватися контури майбутнього миру, Бонсаль задумав остерегти будівничих нового світу перед помилками їх попередників на мировій конференції в Парижі і видав дві книжки: „Незакінчений бізнес" і „Петиціонери й суплі-канти".

У першій книжці Бонсаль описує жорстоку німецьку окупацію України в 1918 році і, нав'язуючи до німецького походу в Україну під час Другої світової війни, робить висновок, що минуле повторюється. А в другій книжці описує, як малі нації бажали б уникати воєн і як для того прагнуть допомоги від великих потуг, які не тільки такої помочі не дають, але й легковажать життєвими справами „суплікантів".

В окремому розділі про українців Бонсаль каже, що найбільш скомплікована проблема на мировій конференції була проблема українська та що нещастям України є спокусливість сусідів на її багатства. Йому дуже був подобався Голова української делеґації на мирову конференцію Г. Сидоренко, якому хотів допомогти, але тодішня загарбницька ментальність не дозволила.

У другій частині програми д-р І. Калиневич представив відомого громаді д-ра Юрія Старосольського, який прочитав поезії і нариси про події з життя його і його родини, зв'язані з листопадовими діями 1918 року. Він розповів, як малим хлопчиною попав до польського арешту за те, що не зрадив української таємниці. Дальші спомини д-ра Старосольського читали-рецитували на тлі музики подружжя Ірина й Микола Ставничі.

По вичерпанні програми закрив сходини заступник голови Осередку інж. Мирослав Раковський, а потім пані гостили присутніх кавою й солодким.

О. С.

Що викликало...

(Закінчення зі ст. 2)

препаратами до повного паралізу організму і втрати мови. Клали на ліжко, на голу сітку, прив'язували за руки і ноги, зверху клали матрац з-під покійника цілий у крові та урині. У такому положенні психіятр мокрою ганчіркою закрив рот, ніс, душив, промовляючи: „Будеш працювати на совєтську владу?" „Ще будеш відмовлятися від громадянства?"

У штрафних таборових ізоляторах (в'язниця у в'язниці) в'язень отримує 750-1350 калорій і то через день. Спить на голих дошках, які відкривають о 8-ій годині вечора. Немає ковдр. Температура 18 ступенів за Целсієм. Прогулянок нема. В карцері тюремна влада може тримати до двох місяців. Широко практикується катування наручниками, відмовляють від туалету, катують голодом. Вживають психологічні катування-погрози вбити, шантаж, моральні знущання.